

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

(مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱ مجلس شورای اسلامی)

بخش اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. **شورای عالی بورس و اوراق بهادار:** شورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این «شورا» نامیده می‌شود.

۲. **سازمان بورس و اوراق بهادار:** سازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این «سازمان» نامیده می‌شود.

۳. **بورس اوراق بهادار:** بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تاسیس و اداره می‌شود.

۴. **هیات داور:** هیاتی است که به موجب ماده ۳۷ این قانون تشکیل می‌شود.

۵. **کانون:** کانون‌های کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکل‌های خود انتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب «سازمان» به صورت موسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می‌رسند.

۶. **تشکل خودانتظام:** تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون برعهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.

۷. **شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:** شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.

۸. **بازارهای خارج از بورس:** بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.

۹. **بازار اولیه:** بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
۱۰. **بازار ثانویه:** بازاری است که اوراق بهادار، پس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.
۱۱. **بازار مشتقه:** بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا داد و ستد می‌شود.
۱۲. **ناشر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.
۱۳. **کارگزار:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.
۱۴. **کارگزار/معامله‌گر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.
۱۵. **بازارگردان:** کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.
۱۶. **مشاور سرمایه‌گذاری:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.
۱۷. **سبذگردان:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.
۱۸. **شرکت تامین سرمایه:** شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سبذگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از «سازمان» انجام دهد.
۱۹. **صندوق بازنشستگی:** صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.
۲۰. **صندوق سرمایه‌گذاری:** نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.
۲۱. **نهادهای مالی:** منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارند که از آن جمله می‌توان به «کارگزاران»، «کارگزاران/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری»، «موسسات رتبه‌بندی»،

«صندوق‌های سرمایه‌گذاری»، «شرکت‌های سرمایه‌گذاری»، «شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی»، «شرکت‌های تامین سرمایه» و «صندوق‌های بازنشستگی» اشاره کرد.

۲۲. شرکت مادر (هلدینگ): شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن قدر حق رای کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیات‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیات‌مدیره موثر باشد.

۲۳. ارزش‌یاب: کارشناس مالی‌ای است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.

۲۴. اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. «شورا» اوراق بهادار قابل‌معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.

۲۵. انتشار: انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.

۲۶. عرضه عمومی: عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

۲۷. عرضه خصوصی: فروش مستقیم اوراق بهادار توسط «ناشر» به سرمایه‌گذاران نهادی است.

۲۸. پذیره‌نویسی: فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.

۲۹. تعهد پذیره‌نویسی: تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت «پذیره‌نویسی» به فروش نرسد.

۳۰. اعلامیه پذیره‌نویسی: اعلامیه‌ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیره‌نویسی در اختیار عموم قرار می‌گیرد.

۳۱. بیانیه ثبت: مجموعه فرم‌ها، اطلاعات و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به «سازمان» داده می‌شود.

۳۲. اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشا نشده برای عموم که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تاثیر می‌گذارد.

۳۳. سبد: مجموعه دارایی‌های مالی است که از محل وجوه سرمایه‌گذاران خریداری می‌شود.

بخش دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

ماده ۲: در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، «شورا» و «سازمان» با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

ماده ۳: «شورا» بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های کلان آن بازار را برعهده دارد. اعضای «شورا» به شرح ذیل می‌باشد:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی

۲. وزیر بازرگانی

۳. رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴. رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون

۵. رییس «سازمان» که به‌عنوان دبیر «شورا» و سخنگوی «سازمان» نیز انجام وظیفه خواهد کرد.

۶. دادستان کل کشور یا معاون وی

۷. یک نفر نماینده از طرف «کانون»ها

۸. سه نفر خبره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکل‌های حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران

۹. یک نفر خبره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیات وزیران برای هر «بورس کالایی»

تبصره ۱: ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲: مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ پنج‌سال است و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیات‌مدیره و کارکنان «سازمان» انتخاب کرد.

تبصره ۳: انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ این ماده حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۴: اعضای موضوع بند ۹، فقط در جلسات مربوط به تصمیم‌گیری همان بورس شرکت می‌کنند.

ماده ۴: وظایف «شورا» به شرح زیر می‌باشد:

۱. اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالیه بر اجرای این قانون

۲. تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط
 ۳. پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم برای اجرای این قانون جهت تصویب هیات وزیران
 ۴. تصویب ابزارهای مالی جدید
 ۵. صدور، تعلیق و لغو مجوز فعالیت «بورس»ها، «بازارهای خارج از بورس»، «شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه» و «شرکت‌های تامین سرمایه»
 ۶. تصویب بودجه و صورت‌های مالی «سازمان»
 ۷. نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از «سازمان»
 ۸. تصویب نوع و میزان وصولی‌های «سازمان» و نظارت بر آنها
 ۹. انتخاب بازرس/حسابرس «سازمان» و تعیین حق‌الزحمه آن
 ۱۰. انتخاب اعضای هیات‌مدیره «سازمان»
 ۱۱. تعیین حقوق و مزایای رییس و اعضای هیات‌مدیره «سازمان»
 ۱۲. انتخاب اعضای «هیات‌داوری» و تعیین حق‌الزحمه آنان
 ۱۳. اعطای مجوز به «بورس» به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت‌های پذیرفته‌شده خود در بازارهای خارجی
 ۱۴. اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به «بورس»
 ۱۵. اعطای مجوز به «بورس» جهت معاملات اشخاص خارجی در «بورس»
 ۱۶. سایر اموری که به تشخیص هیات‌وزیران، به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.
- تبصره:** مصوبات شورا پس از تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم‌الاجرا خواهد بود.
- ماده ۵:** «سازمان» موسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکت‌ها در «بورس»ها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راه‌اندازی سازمان یادشده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تامین می‌شود.
- تبصره:** اساسنامه و تشکیلات «سازمان» حداکثر ظرف سه‌ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط «شورا» تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.
- ماده ۶:** هیات‌مدیره «سازمان» دارای ۵ عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن‌شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رییس «شورا» و با تصویب «شورا» انتخاب می‌شوند. رییس «شورا» حکم اعضای هیات‌مدیره را صادر می‌کند.

ماده ۷: وظایف و اختیارات هیات مدیره «سازمان» به شرح زیر است:

۱. تهیه آیین نامه های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا
۲. تهیه و تدوین دستورالعمل های اجرایی این قانون
۳. نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط
۴. ثبت و صدور مجوز «عرضه عمومی» اوراق بهادار و نظارت بر آن
۵. درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تاسیس «بورس» ها و سایر نهادهایی که تصویب آنها بر عهده «شورا» است
۶. صدور، تعلیق و لغو مجوز تاسیس «کانون ها» و «نهادهای مالی» موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم «شورا» نیست.
۷. تصویب اساسنامه «بورس ها»، «کانون ها»، «نهادهای مالی» موضوع این قانون
۸. اتخاذ تدابیر لازم جهت پیش گیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار
۹. اعلام آن دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آنها طبق این قانون بر عهده «سازمان» است به مراجع ذی صلاح و پی گیری آنها
۱۰. ارایه صورت های مالی و گزارش های ادواری در مورد عملکرد «سازمان» و همچنین وضعیت بازار اوراق بهادار به «شورا»
۱۱. اتخاذ تدابیر ضروری و انجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه گذاران در بازار اوراق بهادار
۱۲. ایجاد هماهنگی های لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست گذاری و نظارتی
۱۳. پیشنهاد به کارگیری «بزارهای مالی» جدید در بازار اوراق بهادار به شورا
۱۴. نظارت بر سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در «بورس»
۱۵. تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمدها و نرخ های خدمات «سازمان» جهت تصویب توسط «شورا»
۱۶. تصویب سقف نرخ های خدمات و کارمزدهای «بورس» و سایر «نهادهای مالی» موضوع این قانون
۱۷. صدور تاییدنامه «سازمان» قبل از ثبت شرکت های سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکت ها و نظارت «سازمان» بر آن شرکت ها
۱۸. بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکت های ثبت شده نزد «سازمان»
۱۹. همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به ویژه هیات تدوین استانداردهای حسابداری

۲۰. انجام تحقیقات کلان و بلند مدت برای تدوین سیاست‌های آتی بازار اوراق بهادار

۲۱. همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی

۲۲. انجام سایر اموری که از طرف «شورا» به «سازمان» محول شده باشد.

ماده ۸: مدت عضویت هر یک از اعضای هیات‌مدیره پنج‌سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده ۹: رییس هیات‌مدیره «سازمان» از بین اعضای هیات‌مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب «شورا» برای مدت سی‌ماه تعیین خواهد شد.

تبصره ۱: رییس هیات‌مدیره، «رییس» سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.

تبصره ۲: وظایف و حدود اختیارات رییس «سازمان» در اساسنامه «سازمان» تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰: اشتغال اعضای هیات‌مدیره به صورت موظف و تمام‌وقت بوده و به هیچ‌وجه حق اشتغال یا پذیرش مسوولیت دیگری در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

ماده ۱۱: در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیات‌مدیره، جانشین وی برای مدت باقی‌مانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه «سازمان» قید خواهد شد.

ماده ۱۲: اعضای هیات‌مدیره قبل از شروع به کار در «سازمان» موظفند در جلسه «شورا» سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی‌طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می‌گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار «سازمان» و هیات‌مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه «سازمان» مندرج خواهد شد.

ماده ۱۳: حقوق و مزایای رییس و اعضای هیات‌مدیره «سازمان» از محل بودجه «سازمان» پرداخت می‌شود.

تبصره: حق حضور اعضای غیردولتی «شورا» در جلسات شورا، به پیشنهاد رییس «شورا» و با تصویب «شورا» تعیین و از محل بودجه «سازمان» پرداخت می‌شود.

ماده ۱۴: در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیات‌مدیره باید فهرست دارایی‌های خود، همسر و افراد تحت تکفل خود را به «شورا» گزارش نمایند.

ماده ۱۵: حسابرس/بازرس «سازمان» از بین موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک‌سال توسط «شورا» انتخاب می‌شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶: انجام هر گونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد «سازمان» یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای «شورا»، «سازمان»، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی «سازمان» و نیز اشخاص تحت تکفل آنها ممنوع است.

ماده ۱۷: اعضای «شورا» و «سازمان» موظفند، فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رییس قوه قضاییه گزارش دهند.

ماده ۱۸: اعضای «شورا»، «سازمان»، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی «سازمان» مکلفاند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آنها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات‌های مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۱۹: «سازمان» می‌تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشور، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانک‌ها، موسسات اعتباری، شرکت‌های دولتی، دستگاه‌های دولتی و عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول حکم نسبت به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام آنهاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه‌ها و اشخاص مذکور مکلفاند اطلاعات مورد نیاز «سازمان» را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

بخش سوم: بازار اولیه

ماده ۲۰: «عرضه عمومی» اوراق بهادار در «بازار اولیه» منوط به ثبت آن نزد «سازمان» با رعایت مقررات این قانون می‌باشد، و «عرضه عمومی» اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده ۲۱: ثبت اوراق بهادار نزد «سازمان» به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات «سازمان» و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تایید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط «سازمان» نمی‌باشد. این موضوع باید در «اعلامیه پذیرهنویسی» قید گردد.

ماده ۲۲: ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با «بیانیه ثبت» و «اعلامیه پذیرهنویسی» جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به «سازمان» تسلیم نماید.

تبصره: فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات «بیانیه ثبت» و «اعلامیه پذیرهنویسی» که باید به «سازمان» تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار «اعلامیه پذیرهنویسی» و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و «سازمان» به موجب دستورالعملی است که توسط «سازمان» تنظیم و به تایید «شورا» می‌رسد.

ماده ۲۳: «سازمان» پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تایید «اعلامیه پذیرهنویسی» اقدام می‌کند.

تبصره ۱: «عرضه عمومی» اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که «سازمان» تعیین می‌کند. مدت مذکور از سی‌روز تجاوز نخواهد کرد. «سازمان» می‌تواند مدت پذیرهنویسی را با تقاضای «ناشر» و احراز ادله موجه حداکثر به مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره ۲: «ناشر» موظف است حداکثر ظرف پانزده روز پس از اتمام مهلت «عرضه عمومی»، «سازمان» را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریق «سازمان» معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد «ناشر» در خصوص عدم فروش کامل، در «اعلامیه پذیرهنویسی» مشخص می‌شود.

تبصره ۳: استفاده از وجوه تادیه‌شده، پس از تایید تکمیل فرآیند «عرضه عمومی» توسط «سازمان»، مجاز است.

تبصره ۴: در صورت عدم تکمیل فرآیند «عرضه عمومی»، وجوه گردآوری شده باید حداکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه‌گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴: اگر «سازمان» فرم تقاضای تکمیل‌شده و ضمایم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی روز مراتب را به اطلاع «ناشر» رسانده و درخواست اصلاحیه می‌نماید. «سازمان» در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی‌روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به «ناشر» اعلام کند.

ماده ۲۵: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، برای ثبت شرکت‌های سهامی عام یا افزایش سرمایه آن‌ها، اجازه انتشار «اعلامیه پذیرهنویسی» توسط مرجع ثبت شرکت‌ها، پس از موافقت «سازمان» صادر می‌شود.

ماده ۲۶: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۶/۰۶/۳۰ به «سازمان» واگذار می‌شود.

تبصره: اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد «سازمان» باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۲۷: اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان «معاف» است:

۱. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری‌ها

۲. اوراق مشارکت منتشره توسط بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی

۳. اوراق بهادار عرضه‌شده در «عرضه‌های خصوصی»

۴. سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین‌شده توسط «سازمان» باشد.

۵. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص «شورا» نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره: «ناشر» اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که «سازمان» تعیین می‌کند، به «سازمان» گزارش کند.
ماده ۲۸: تاسیس «بورس»ها، «بازارهای خارج از بورس» و «نهادهای مالی» موضوع این قانون منوط به ثبت نزد «سازمان» است و فعالیت آن‌ها تحت نظارت «سازمان» انجام می‌شود.

ماده ۲۹: صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیات‌مدیره و مدیران، حداقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش‌دهی و نوع گزارش‌های ویژه حسابرسی «نهادهای مالی» موضوع این قانون، باید به تایید «سازمان» برسد.

بخش چهارم: بازار ثانویه

ماده ۳۰: پذیرش اوراق بهادار در «بورس» طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر «بورس» و به تصویب «سازمان» می‌رسد. «بورس» مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد «سازمان» ثبت نشده است.
تبصره: اوراق بهادار معاف از ثبت از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳۱: «بورس» مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب «سازمان» تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است، و در سوابق بورس نگاه‌داری خواهد شد.

ماده ۳۲: «سازمان» مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از «بورس»ها را، حداکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب «شورا» قابل تمدید خواهد بود.

تبصره: شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد «سازمان» به تایید «شورا» می‌رسد.

ماده ۳۳: شروع به فعالیت «کارگزاری»، «کارگزاری/معامله‌گری» و «بازارگردانی» به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در «کانون» مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است.

تبصره: تا زمانی که «کانون»، «کارگزاران/معامله‌گران» و «بازارگردانان» تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن «کانون» را «سازمان» انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای «کانون» در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل «کانون کارگزاران/معامله‌گران» و «بازارگردانان» الزامی است.

ماده ۳۴: فعالیت «کارگزاری»، «کارگزاری/معامله‌گری» و «بازارگردانی» در هر «بورس» موکول به پذیرش در آن «بورس»، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد «بورس» به تایید «سازمان» می‌رسد.

ماده ۳۵: هیات‌مدیره «بورس» به تخلفات انضباطی «کارگزاران»، «کارگزار/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «ناشران» و سایر اعضای خود از هریک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید. رای «بورس» به مدت یک‌ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در «سازمان» می‌باشد. رای «سازمان» قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۳۶: اختلافات بین «کارگزاران»، «بازارگردانان»، «کارگزار/معامله‌گران»، «مشاوران سرمایه‌گذاری»، «ناشران»، سرمایه‌گذاران و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آن‌ها، در صورت عدم سازش در «کانون»‌ها توسط «هیات داوری» رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۷: «هیات داوری» متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رییس قوه قضاییه از بین قضات با تجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد «سازمان» و تایید «شورا» به اختلافات رسیدگی می‌نمایند. رییس قوه قضاییه و «سازمان» با تایید «شورا» علاوه بر نماینده اصلی خود، هریک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در «هیات‌داوری» شرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره ۱: ریاست «هیات داوری» با نماینده قوه قضاییه خواهد بود.

تبصره ۲: مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۳: «هیات داوری» دارای دبیرخانه‌ای است که در محل «سازمان» تشکیل می‌گردد.

تبصره ۴: بودجه «هیات داوری» در قالب بودجه «سازمان» منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره ۵: آرای صادر شده از سوی «هیات داوری» قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

ماده ۳۸: در صورتی که «کارگزار»، «کارگزار/معامله‌گر»، «بازارگردان»، «مشاور سرمایه‌گذاری» و سایر تشکل‌های مشابه درخواست کناره‌گیری موقت یا دایم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به «سازمان»، «کانون» و نیز به «بورس» مربوطه اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد «کانون» تودیع می‌نمایند. تضمین‌ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام‌شده و سایر تعهدات آن‌ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به «کارگزاران»، «کارگزار/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری» و سایر تشکل‌های مشابه که عضویت آن‌ها براساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

ماده ۳۹: «کارگزاران»، «کارگزار/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری» و سایر تشکل‌های مشابه ملزم‌اند طبق دستورالعملی که توسط «سازمان» تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارش‌های لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

بخش پنجم: اطلاع‌رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده ۴۰: «سازمان» موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرایند ثبت اوراق بهادار به دست می‌آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز، طبق آیین‌نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده ۴۱: «سازمان» موظف است «بورس»‌ها، «ناشران اوراق بهادار»، «کارگزاران»، «معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری» و کلیه تشکل‌های فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده ۴۲: «ناشر» اوراق بهادار موظف است صورت‌های مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش‌دهی مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که توسط «سازمان» ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

ماده ۴۳: «ناشر»، «شرکت تامین سرمایه»، «حسابرس و ارزش‌یابان» و «مشاوران حقوقی ناشر»، مسوول جبران خسارات وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارایه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک‌فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره ۱: خسارت دیدگان موضوع این ماده، می‌توانند حداکثر ظرف مدت یک‌سال پس از تاریخ کشف تخلف به هیات‌مدیره «بورس» یا «هیات داور» شکایت کنند، مشروط بر این که بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط «ناشر» نگذشته باشد.

تبصره ۲: فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

ماده ۴۴: «سازمان» می‌تواند در صورت آگاهی از ارایه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده از طرف «ناشر» در «بیانیه ثبت» یا «اعلامیه پذیره‌نویسی»، «عرضه عمومی» اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

ماده ۴۵: هر ناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از «سازمان» دریافت کرده است، مکلف است حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط «سازمان» تعیین خواهد شد، به «سازمان» ارایه نماید:

۱. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده

۲. صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شامل صورت‌های مالی ۶ ماهه حسابرسی شده، و صورت‌های مالی سه‌ماهه

۳. گزارش هیات‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس

۴. اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد.

بخش ششم: جرایم و مجازات‌ها

ماده ۴۶: اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به‌دست آمده یا زیان متحمل‌نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که «اطلاعات نهانی» مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحا به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آن‌ها به هر‌عنوان نمایندگی داشته باشد، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشا و انتشار آن‌ها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

۲. هر شخصی که با استفاده از «اطلاعات نهانی» به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

۳. هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت‌های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

۴. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا «اعلامیه پذیره‌نویسی» به‌منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره ۱: اشخاص زیر به عنوان اشخاص دارای «اطلاعات نهانی» شرکت شناخته می‌شوند:

الف) مدیران شرکت شامل اعضای هیات‌مدیره، هیات‌عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.

ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

ج) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت‌تکفل خود، بیش از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

د) مدیرعامل و اعضای هیات‌مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیات‌مدیره شرکت سرمایه‌پذیر باشند.

ه) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به «اطلاعات نهانی» دسترسی دارند.

تبصره ۲: اشخاص موضوع تبصره یک این ماده موظفند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که

مبتنی بر «اطلاعات نهانی» نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به «سازمان» و «بورس» مربوط گزارش کنند.

ماده ۴۷: اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به «سازمان» و یا «بورس» ارائه نمایند یا تصدیق

کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش‌های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند،

حسب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهند شد.

ماده ۴۸: «کارگزار»، «کارگزار/معامله‌گر»، «بازارگردان» و «مشاور سرمایه‌گذاری» که اسرار اشخاصی را که

برحسب وظیفه از آن‌ها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشا نماید، به مجازات‌های مقرر در

ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹: اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک‌ماه تا شش‌ماه یا به جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود

به‌دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیت‌هایی از قبیل «کارگزار»،

«کارگزار/معامله‌گر» یا «بازارگردانی» که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از

عناوین مزبور معرفی کند.

۲. هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به

«سازمان» و یا «بورس» مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳. هر شخصی که مسوول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، «بیانیه ثبت» یا «اعلامیه پذیرهنویسی» و امثال آن‌ها جهت ارایه به «سازمان» می‌باشد و نیز هر شخصی که مسوولیت بررسی و اظهارنظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴. هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش‌های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سواستفاده قرار دهد.

ماده ۵۰: «کارگزار»، «کارگزار/معامله‌گر» یا «بازارگردانی» که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگاه‌داری آن در حساب‌های جداگانه است، برخلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهد شد.

ماده ۵۱: در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات‌های پیش‌بینی شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می‌شود که از طرف اشخاص حقوقی یاد شده، مسوولیت تصمیم‌گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده ۵۲: «سازمان» مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرایم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذی‌صلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به‌عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرایم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

بخش هفتم: مقررات متفرقه

ماده ۵۳: «کارگزاران»، «کارگزاران/معامله‌گران»، «بازارگردانان» و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش‌ماه از تشکیل «سازمان» نسبت به ایجاد «کانون» خود، پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده ۵۴: هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد (۲/۵ درصد) از سهام «بورس» را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵: هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (۵ درصد) از سهام «شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه» را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۶: پس از تشکیل «سازمان»، کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای بورس موضوع قانون تاسیس بورس اوراق بهادار تهران، مصوب ۱۳۴۵، به «سازمان» منتقل می‌شود.

ماده ۵۷: اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و هم‌چنین وجوه ذخیره گسترش «بورس»، در کمیته‌ای مرکب از رییس «سازمان»، نماینده منتخب کارگزاران «بورس» مربوط و نماینده «شورا» احصاء و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی «بورس» مربوط و «سازمان» به‌ترتیب به‌عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره: سوابق کارکنان «سازمان کارگزاران» هر «بورس»، به موجب مقررات قانون کار باز خرید می‌گردد.

ماده ۵۸: دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارایه راه‌کارهای قانونی موردنیاز را به‌عمل خواهد آورد.

ماده ۵۹: این قانون چهارماه پس از تصویب به‌طور کامل لازم‌الاجرا است و هیات وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده ۶۰: پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تاسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۰۲/۲۷ و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۲ به تایید شورای نگهبان رسید.